

Nr 8.

Ankom till riksdagens kansli den 5 april 1918 kl. 3 o. m.

*Första kammarens andra tillfälliga utskotts utlåtande nr 8
i anledning av väckt motion angående skrivelse till
Konungen med begäran om utredning rörande ändrat sätt
för utdelning till riksdagens ledamöter av statistiskt tryck.*

I en inom första kammaren väckt och till dess andra tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 123, har herr *Rosén* hemställt, att första kammaren ville för sin del besluta, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning rörande ändrat förfaringsätt beträffande utdelning till riksdagens ledamöter av statistiskt tryck, syftande bland annat till större sparsamhet, samt att vidtaga de åtgärder, vartill utredningen kan föranleda. *Motionen.*

Beträffande motiveringen för denna hemställan hänvisas till motionen.

I motionens motivering framhålles önskvärdheten av ett annat förfaringsätt beträffande distributionen till riksdagens ledamöter i fråga om kommittébetänkanden, styrelseberättelser m. m., varigenom kostnaderna jämväl för nämnda tryck avsevärt skulle kunna nedbringas. Då motionärens sluttyrkande avser en utredning rörande sättet för utdelning allenast av statistiskt tryck, har utskottet emellertid ansett sig icke kunna göra framställning rörande distributionen till riksdagens ledamöter av ovan omnämnda tryck. *Utskottet.*

Utskottet har dock med anledning av motionärens uttalande i motiveringen inhämtat yttrande från fullmäktige i riksgäldskontoret, genom vilkas försorg förstnämnda tryck utdelas till riksdagens ledamöter, och hava nämnda fullmäktige till utskottet överlämnat en av riksgäldskontorets

registrator i egenskap av vårdare av riksdagstrycket avgiven promemoria, vilken här nedan återfinnes såsom bilaga.

Vidkommande frågan om ändrat förfaringssätt beträffande utdelning till riksdagens ledamöter av statistiskt tryck, har denna vid upprepade tillfällen varit föremål för riksdagens uppmärksamhet.

I anledning av en riksdagens skrivelse den 11 maj 1884, som avsåg att bereda större ordning och likformighet i expensmedlens användande, ävensom att på detta område åstadkomma besparingar, särskilt genom att det statistiska trycket i möjligaste mån inskränktes, anbefallde Kungl. Maj:t, att till riksdagens ledamöter skulle för framtiden endast utdelas publikationen Sveriges officiella statistik i sammandrag, varjämte riksdagsman, som önskade att hos statistiska centralbyrån erhålla en eller flera publikationer av serien »Bidrag till Sveriges officiella statistik», skulle äga att på anmälan kostnadsfritt erhålla sådana i mån av tillgång. Indragningen av utdelningen till riksdagens ledamöter väckte emellertid missnöje inom riksdagen, och i skrivelse den 7 juli 1887 anförde riksdagen, att en så beskaffad besparing icke torde anses ha varit av riksdagen avsedd, och att det syntes riksdagen önskligt, om det statistiska trycket, i likhet med vad förut skett, kunde till riksdagens ledamöter utdelas. På grund härav förordnade Kungl. Maj:t genom nådigt brev den 13 juli 1887, att det statistiska trycket skulle till riksdagens ledamöter utdelas i likhet med vad före 1884 varit förhållandet.

I skrivelse den 22 maj 1909 har riksdagen sedermera begärt, att åt den då arbetande statistiska kommittén skulle lämnas i uppdrag att taga under omprövning, huruvida icke besparingar skulle kunna åstadkommas genom minskning av de upplagor, vari de statistiska publikationerna utgingo. Kommittén, som erhöll detta uppdrag, berörde dock icke frågan om utdelningen av nämnda tryck till riksdagens ledamöter, då kommittén fann nämnda spörsmål redan besvarat genom riksdagens ovanberörda skrivelse den 7 juli 1887.

Slutligen beslöt riksdagen år 1915, i anledning av därom väckt motion, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte taga i övervägande, huruvida och på vad sätt en minskning av utgifterna för Sveriges officiella statistik skulle kunna komma till stånd i samband med förändringar av statistikens utarbetande, offentliggörande och distribution; och enligt vad utskottet inhämtat har Kungl. Maj:t genom nådig remiss den 18 juni 1915 anbefallt kungl. kommerskollegium, statistiska centralbyrån och kungl. socialstyrelsen att i anledning härav inkomma med

gemensamt underdånigt utlåtande. Något sådant utlåtande har icke ännu blivit avlämnat.

Då den fråga, som motionen avser, sålunda är föremål för utredning, får utskottet hemställa,

att motionen icke måtte till någon kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 april 1918.

På utskottets vägnar:

OSKAR NYLANDER.

Närvarande vid ärendets slutbehandling inom utskottet: herrar Nylander, Danström, Larson, Kjellgren, Tisell, Ström och Permansson.

Bilaga.

P. M.

angående den för riksdagen avsedda upplagan av kommittébetänkanden och liknande tryckta handlingar (motion 1: 123 av herr Rosén).

Beslut angående tryckning av kommittébetänkanden fattas av Kungl. Maj:t, som därvid bestämmer upplagens storlek. Avser betänkandet ett ämne, som sedermera skall underställas riksdagens prövning, förordnar Kungl. Maj:t i de allra flesta fall, att en särskild för riksdagen avsedd upplaga av betänkandet skall tryckas och avlämnas till riksgäldskontoret. Denna upplaga bestämmes alltid till 1,500 exemplar.

Sedan nämnda riksdagsupplaga överlämnats till riksgäldskontoret, förvaras densamma därstädes intill dess den fråga, som i betänkandet behandlats, genom kungl. proposition hänskjutes till riksdagens avgörande. Redan innan detta skett, pläga emellertid riksdagens ledamöter tid efter annan hos riksgäldskontoret rekvirera kommittébetänkanden i ämnen av större allmänt intresse. Såsom exempel på betänkanden, vilka på grund av sitt innehåll varit särskilt efterfrågade, kunna nämnas emigrationsutredningens betänkanden, bostadskommissionens utredningar och kommunalskattekommitténs betänkanden. Stundom kunna ända till ett hundratal exemplar av dylika mera begärliga betänkanden av intresserade riksdagsmän uttagas före den tidpunkt, då resp. frågor behandlas av riksdagen. Vad beträffar det stora flertalet av kommittébetänkanden är emellertid intresset för dem såväl bland riksdagens ledamöter som hos allmänheten jämförelsevis ringa.

Då kungl. proposition avlättes till riksdagen i en fråga, som förut varit föremål för kommittéutredning, utdelas även det av kommittén avgivna betänkandet till riksdagens ledamöter. Härtill åtgå 175 exemplar för första kammaren och 250 exemplar för andra kammaren. Enligt gammal praxis överlämnas dessutom 175 exemplar till riksdagens tryckeriexpedition för att genom densamma tillhandahållas de ämbetsverk och myndigheter, vilka i tryckeriexpeditionen låta avhämta riksdagstrycket allt efter som detta utkommer. Inalles kräver sagda utdelning ett antal av 600 exemplar.

De kommittébetänkanden, av vilka utdelning på nyss angivet sätt ägt rum under riksdagens lopp, bindas sedermera tillsammans med årets riksdagstryck och ingå i detta såsom avdelning 2 i andra samlingen av bihanget. Härför erfordras 700 exemplar, som utgör den nuvarande upplagan av det bundna riksdagstrycket. Sedermera återstår av ifrågavarande betänkanden ett antal av högst 200 exemplar, vilka kvarligga i riksgäldskontoret till framtida disposition.

Den utdelning av kommittébetänkanden, som för närvarande verkställas inom riksdagen, torde för de allra flesta riksdagsmännen vara av ringa eller intet värde. Såsom känt är, ökas det arbetsmaterial, som förelägges riksdagen till behandling, år för år i hög grad. Det kan ej rimligen begäras, att riksdagsmännen skola ägna sin tid åt genomläsandet av alla de kommittébetänkanden — vanligen omkring 25 st. — som under en riksdagsperiod utdelas. Detta torde ej heller i regel vara erforderligt, då betänkandena vanligen utförligt refereras i de kungl. propositioner, genom vilka kommittéernas förslag underställas riksdagens prövning.

Under sådana förhållanden torde utdelningen av kommittébetänkanden till *alla* riksdagens ledamöter såsom överflödiga kunna inhiberas. Vederbörande utskott ävensom enskilda riksdagsmän böra emellertid, såsom hittills varit fallet, äga rätt att från riksgäldskontoret utbekomma betänkanden i erforderligt antal exemplar. Vad beträffar den hittillsvarande utdelningen till ämbetsverk och myndigheter, är den till riksgäldskontoret avlämnade upplagan ej avsedd för dem utan endast för riksdagen; och även denna utdelning torde utan olägenhet kunna borttagas samt ämbetsverken i stället hänvisas att från vederbörande statsdepartement rekvirera de kommittébetänkanden, de önska erhålla.

Givet är, att en betydande kostnadsbesparing skulle kunna vinnas, därest på sätt ovan är ifrågasatt, utdelningen av kommittébetänkanden till alla riksdagsmän och till ämbetsverken bleve inställd. Riksdagsupplagan torde i sådant fall kunna minskas till 1,000 exemplar, dock med rätt för Kungl. Maj:t att beträffande de betänkanden, som behandla ämnen av mera allmänt intresse, öka densamma med högst 200 exemplar eller sålunda intill 1,200 exemplar. Under förutsättning att upplagan bestämes till 1,000 exemplar, skulle densamma komma att disponeras på ungefärligen följande sätt:

Till det utskott, som har att behandla betänkandet i fråga	50 ex.
Till enskilda riksdagsmän, efter rekvisition från riksgäldskontoret	50 »
Till bindning	700 »
Återstår till framtida disposition	200 »

Summa 1,000 ex.

Motionären har såsom önskemål uttalat, att kommittébetänkanden, som utkomma under den tid, riksdagen ej är samlad, måtte omedelbart efter rekvisition av riksdagsmännen sändas till deras hemort. Detta förfaringssätt, vilket givetvis är ägnat att underlätta riksdagsarbetet, tillämpas redan nu. Riksdagens ledamöter böra emellertid på lämpligt sätt erhålla kännedom om, att de äro berättigade, att när som helst från riksgäldskontoret utbekomma de betänkanden, av vilkas innehåll de önska taga del.

Vad angår det i herr Roséns motion omförmälda statistiska trycket m. m., verkställes dess utdelning ej genom riksgäldskontoret.